

Rule based à la carte

Accountants en andere financiële professionals trekken bij de term *rule based* meestal een vies gezicht. “Geen verstikkend keurslijf van regels graag. En het helpt toch niet. Kijk naar de VS. Waar zijn de grootste schandalen? Precies! Weg met de Angelsaksische

rule based-aanpak. *Principle based*-regelgeving graag.”

Het klinkt sympathiek, professionals maken zelf wel hun verantwoorde afwegingen. Dat komt de motivatie en de kwaliteit ten goede. Auteur dezes kan zich daar geheel in vinden. Ik ben allergisch voor bureaucrativering, een loondienstverband verdraag ik maar net en een verplichte pensioenregeling gaat me eigenlijk al te ver. Zoveel mogelijk vrijheid en eigen verantwoordelijkheid dus, wat mij betreft.

Helaas zijn de momenten waarop accountants de *principles*-hymne aanheffen niet van opportunisme ontbloot. Partijen die zich het ene moment luidruchtig uitspreken tegen ‘regeltjescultuur’ en voor principle based-regelgeving, schieten acuut in de regeltjes-*mode* als ze onder vuur komen te liggen. “Wij hebben ons toch aan de regels gehouden!”, wijzend op Boek 33, paragraaf 8b, lid vier, sub 23.

In het geval van claims is dat uit het oogpunt van *damage control* goed te begrijpen. Maar ook in andere zaken waar de principes wat erg ruim (of juist minimalistisch) lijken geïnterpreteerd, vallen accountants(kantoren) nog wel eens terug op juridisch borduurwerk.

Rond de kredietcrisis zie je dat bijvoorbeeld bij de vraag of *off balance accounting* van financiële instrumenten niet verhullend (heeft ge)werkt. “Het mag”, luidt het commentaar van accountantskant, als men zich überhaupt al verwaardigt tot een

**‘Momenten waarop
accountants de *principles*-
hymne aanheffen zijn niet
van opportunisme ontbloot.’**

reactie.

Hetzelfde is zichtbaar rond de overstap van Ernst & Young-topman Jan Nooitgedagt naar de cfo-functie bij Aegon, een controlecliënt van het kantoor.

“Het mag.” En ook bij het E&Y-besluit om niet langer een jaarverslag te publiceren, werd gewapperd met de regelge-

ving: “We publiceren nog gewoon het transparantieverslag. Dat is een verplichting die hoort bij onze licentie.” Afgaand op wat er in dat verslag staat - en vooral *niet* staat - is ook bij opstelling daarvan weer pijnlijk secuur de regelgeving bestudeerd. Voor de combinatie controle-advies geldt hetzelfde. De daarvoor opgetuigde regels noden blijkbaar tot het verkennen van de grenzen. Zoals Paul Boyle, baas van de Britse toezichthouder FRC, het formuleerde na een dispuut met PwC: “... *if the profession wants to have a principles-based approach to the setting of standards but a rules-based approach to enforcement, that’s not going to lead to a good outcome.*” Een bijna ridicul voorbeeld betreft de rechtmatigheidsverklaring. Hoe extreem *rule based* moet je wel niet zijn om met droge ogen te betogen dat een accountant bij zijn (noodzakelijke) goedkeurende rechtmatigheidsverklaring over een jaarverslag waarin een overheidsorganisatie braaf meldt op welke punten ze *niet* rechtmatig hebben gehandeld, *geen* toelichtende paragraaf hoeft op te nemen die duidelijk maakt dat er op specifieke punten wel degelijk iets mis is? Toch wordt hier, geloof het of niet, in vaktechnische gremia al ruim een jaar uiterst serieus over geredetwist.

Een opportunistisch *rule based à la carte* kan niet worden gepraktiseerd zonder je geloofwaardigheid te verliezen. *Of* je kiest voor principle based-regelgeving en handelt daar naar. *Of* je toont door herhaaldelijk zoeken naar ‘mazen’ dat je die weelde niet aankunt. Maar wees dan niet verbaasd over vuistdikke vinklijsten, uitdijende procedures en professionele ruimte die dichtslibt door ‘regeldrift’.

TOM NIEROP

hoofdredacteur ‘de Accountant’

Accountant.nl

Voor eerdere columns en reacties zie Accountant.nl.